

Tehtävä 1

Virolainen savusauna ja suomalainen sauna kuuluvat Unescon aineettomaan kulttuuriperintöön. Kuulet radio-ohjelman, jossa kerrotaan virolaisesta ja suomalaisesta saunaperinteestä.

Kuulet radio-ohjelman kaksi kertaa ilman taukoja. Tutustu kysymyksiin ennen kuuntelua. Valitse oikea vaihtoehto ja ympyröi se. Joka kohdassa on vain yksi oikea vastaus. Vastaa viimeiseen kysymykseen suomeksi. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-67353715>

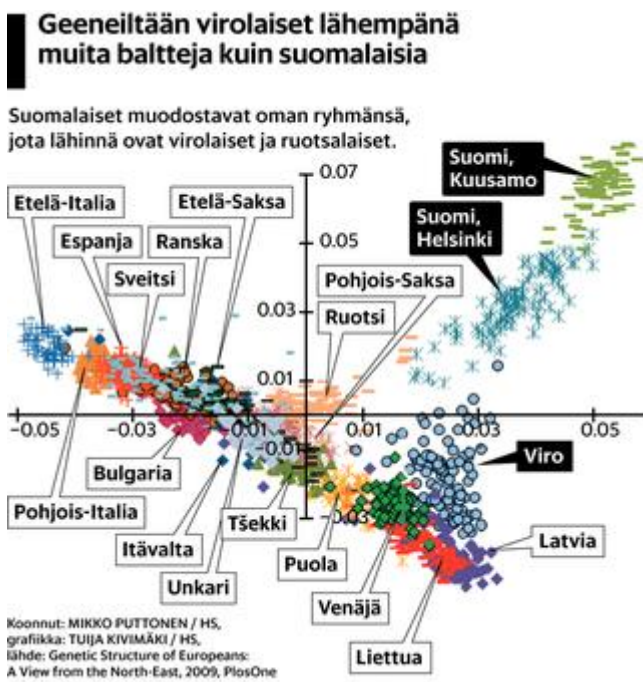
1. **Suomalainen vihta on**
    - a) aina samasta puulajista
    - b) usein tammesta
    - c) kova tai pehmeä
    - d) kaverin sivelemistä varten

  2. **Virossa saunaelämyksiä on**
    - a) oman saunan lämmittäminen
    - b) ohjaamattomia
    - c) hyvin monenlaisia
    - d) vähemmän kuin Suomessa

  3. **Viikinkitarinassa on toimittajan mielestä**
    - a) paljon vanhaa alkuperäistä
    - b) kummallista
    - c) liian vähän miehisyyttä
    - d) mestarillisuutta

  4. **Eda Veerojan saunottamisessa on**
    - a) titteleitä
    - b) paljon yritystä
    - c) kuninkaallisuutta
    - d) traditionalisempi tapa

  5. **Saunatontut**
    - a) edustavat saunan henkeä
    - b) ovat Virossa tärkeitä
    - c) laulavat uskomuksen mukaan
    - d) ovat monien muistissa Suomessa

  6. **Mikä on tärkein yhteinen piirre suomalaisessa ja virolaisessa saunomisessa? (2)**
-

Tehtävä 2

Tekstin ymmärtäminen

Lue seuraava teksti ja vastaa kysymyksiin lukemasi perusteella. Vastaa suomeksi. Älä kopioi tekstistä kokonaisia lauseita.

Kuinka läheistä sukua suomalaiset ja virolaiset ovat? (Mikko Puttonen HS 29.3.2016)

Kantasuomea puhuttiin pienellä alueella nykyisen Viron koillisosassa ja Inkerinmaalla. Oikeastaan voisimme puhua kantavirosta.

Olivatko ammoiset suomalaiset itse asiassa virolaisia? Osa ilmeisesti oli. Ainakin kielet olivat joskus yhtä. On myös hyvät syyt olettaa, että kun varhaisuomen kieli siirtyi Suomeen Virosta, samalla muutti myös sen puhujia.

Kun suomalaiset sanovat *maito*, virolaiset sanovat *piim*. Kielissä on jotain tuttua ja jotain vierasta. Se on tyyppillistä lähisukukielille.

Yhteisestä historiasta kertoo toisiaan muistuttava sanasto. Vanhaa juurta ovat persoonapronominit, kuten *minä* ja *ma*, sekä sellaiset tavalliset verbit kuin *mennä* ja *minema*, *tulla* ja *tulema*. Yhteydet etäsukukieliin ovat myös olemassa mutta yleensä vaaditaan kielitieteilijä tajuamaan, että sanat polveutuvat samasta kantamuodosta.

Viron ja suomen tuttuus kertoo, että on paljon lyhyempi aika siitä, kun viro ja suomi olivat yhtä kieltä, kantasuomea, kuin siitä, kun uralilainen kielikunta oli yhtä. Uralilaiseen kielikuntaan kuuluu viron ja suomen lisäksi myös esimerkiksi unkari, joka ei vaikuta kovinkaan tutunomaiselta. Uralilaista kantakieltä puhuttiin arvioiden mukaan vuonna 4000–3000 ennen ajanlaskun alkua. Sitten se alkoi hajaantua.

Yksi hajaannuksen lopputulos oli kantasuomi. Se oli kielimuoto, josta puolestaan erkanivat omikseen itämerensuomalaiset kielet kuten viro, vepsä, liivi ja suomi. Kielitieteilijöiden mukaan kantasuomen puhujat olivat ammuin yhtä ja samaa porukkaa.

Missä kantasuomen puhujat sitten asuivat? Kielentutkija Janne Saarikivi Helsingin yliopistosta ehdottaa seuraava: ”On aivan selvää, että kantasuomen on täytynyt olla yhtenäinen kielimuoto, jota on puhuttu melko pienellä alueella. Missään ei ole sellaisia kantakieltä, jota puhuttaisiin kovin suurella alueella. Kantasuomea on ehkä puhuttu Suomenlahden eteläpuolella, jossain nykyisen Viron koillisosassa ja Inkerinmaalla, Pietarin kaupungin ympäristössä.”

Jos kerran kantasuomea käytettiin alkuaan Viron alueella, miksi puhumme kantasuomesta emmekä - virosta?

”Ei sille ole mitään oikeaa perustetta. Suomalaisia on viisi miljoonaa ja suomalaiset ovat keksineet koko kuvion ja nimittäneet sen kantasuomeksi. Yhtä hyvin se voisi olla kantaviroa tai -vepsää”, Saarikivi sanoo.

Kantasuomi oli yhtenäinen kieliperhe, jonka aika alkoi noin vuonna 500 ennen ajanlaskun alkua ja päättyi 500–600-luvuilla. Ajoitus perustuu Saarikiven mukaan siihen, miten kieleen on tullut lainoja muista kielistä. Tiedyt lainasanat ovat niin samanlaisia suomessa, virossa ja muissa lähisukukielissä, että ne on täytynyt lainata silloin, kun kielet olivat yhtä.

Suomeen suomi levisi Saarikiven mukaan kahta eri tietä: Suomenlahden yli Länsi-Suomeen sekä Karjalan- ja Aunuksenkannaksia pitkin Itä-Suomeen. Leviä-misen ajankohdasta on kaksi koulukuntaa. Saarikiven mukaan vielä 1980-luvulla oli tavallista väittää, että suomen kieltä on puhuttu jo kivikauden Suomessa.

”En usko siihen. Suomalais-ugrilaisia kielimuotoja Suomessa on puhuttu aikaisemmin kuin suomea, mutta ne ovat olleet saamensukuisia kieliä. Se nähdään muun muassa siitä, että Suomessa on niin paljon saamelaisia paikannimiä ja meillä on niin paljon suullista kansanperinnettä lappalaisista. Eivät ne ole tyhjistä tempaistuja”, Saarikivi sanoo.

Suomen kieli saapui nykyisille sijoilleen vasta rautakaudella eli aikakaudella, joka ulottuu 500-luvulta eaa. 1100-luvulle. Tuon pitkän ajanjakson kuluessa myös saamen kieli siirtyi pohjoiseen suomen tieltä.

Ei vain kieli vaan myös ihmisiä muutti Suomeen Viron alueelta. Arkeologisen todistusaineiston perusteella ihmisiä on alkanut tulla ajanlaskun alusta lähtien, mutta virta on vähentynyt viikinkiaikana selvästi. Virosta ei kuitenkaan koskaan tullut massiivista kansanliikettä. Viikinkiaika Suomessa kesti noin vuodesta 800 vuoteen 1050.

Liikettä lahden yli on ollut myöhempinäkin aikoina. Tästä on hyvä esimerkki niin sanottu seprakauppa. Sepra tarkoittaa ystävää. Toisin sanoen kyseessä on ollut eräänlainen ystävänkauppa, ja se jatkui aina 1900-luvun alkuun asti. (Muokattu 19.03.2024. <https://www.hs.fi/tiede/art-2000002892974.html>)

Tehtävä 3

Kirjoita aukkoon suomenkielinen vastine oikeassa muodossa. Konjunktio, pronomini, adverbi tai postpositio on keksittävä itse, jos ei ole vironkielistä vihjettä (x).

Karjalan kieli ja karjalaiset

Karjala on suomen 0. kielen (*keel*) lähin sukukieli. Se muistuttaa melko paljon itäsuomalaisia 1. _____ (*murre*) – niin sanastoltaan kuin kieliopiltaan – mutta se on ihan eri kieli.

Idän ja 2. _____ (*lääs*) rajalla

Karjalaiset ovat aina 3. _____ (*elada*) kahden kulttuurin rajamailla. Aikaisemmin Ruotsi ja Venäjä ovat käyneet taisteluita Karjalassa ja jakaneet aluetta oman näkemyksensä mukaisesti. Suomen itsenäistyttyä 4. _____ (*aasta*) 1917 karjalaisten asuttama alue jaettiin Suomen ja Venäjän kesken. 5. _____ (*sõda*) eivät kuitenkaan loppuneet ja karjalankielinen väestö on useaan kertaan jättänyt oman kotiseutunsa ja 6. _____ (*põgeneda*) milloin länteen, milloin 7. _____ (*ida*).

Suurin määrä karjalaisia tuli Suomeen toisen maailmansodan aikana, 8. _____ (x). Suomi menetti osan entisistä alueistaan. Ennen Suomelle kuului osa Karjalasta (ei kuitenkaan koko Karjala!). 9. _____ (*need*) alueilta evakuoitiin noin 430 000 suomen kansalaista, ja heidät asutettiin eri puolille Suomea. Suurin osa heistä oli karjalaisia, 10. _____ (x) kaikki eivät olleet karjalankielisiä. Karjalan alueella on asunut myös suomen kielen itäisiä murteita puhuvia suomalaisia.

Andrei Gorškov eli Ondrei on ensimmäinen karjalaksi räppäävä <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002559598.html>

Karjalaiset tänään ja huomenna

Nykyään karjalaiset asuvat ympäri Suomea, enimmäkseen kaupungeissa, monet
11. _____ (*kaugel*) karjalan perinteiseltä puhuma-alueelta. Kieli on säilynyt
12. _____ (*kõige paremini*) Venäjän puolen karjalaiskylissä, mutta
kaupungistuminen on ollut voimakasta sielläkin. Kaupungeissa karjalaiset ovat alkaneet
sulautua valtaväestöön ja 13. _____ (*kasutada*) maan valtakieltä
arjessaan.

”Minä olen 14. _____ (*pärit*) Aunuksen kaupungista.
15. _____ (*Laps*) puhuin siellä kaikkialla venäjää. Mutta kaikki viikonloput
ja vapaapäivät vietin kylässä isovanhempieni 16. _____ (x). Siellä puhuttiin
pelkästään karjalaa,” kertoo karjalainen räppäri Ondrei.

Heviä vai räppiä karjalaksi?

”Aloin tehdä räppiä karjalaksi, jotta herättäisin nuorten kiinnostuksen kieleen ja
kulttuuriin. Mutta musiikkini kiinnosti lopulta kaikkia, jopa iäkkäitä ihmisiä”, Ondrei kertoo
nauraen. ”Karjalan kielen puhujat 17. _____ (*meeldida*) albumista kovasti,
koska teksteissä on paljon sellaista huumoria mukana, jota vain he ymmärtävät.”

”Seuraavaksi haluaisin tehdä karjalankielistä tanssimusiikkia lapsille,
18. _____ (x) sellaista ei vielä ole!”, Ondrei pohdiskelee.

Suomessa monet karjalaisnuoret alkavat opiskella karjalaa vasta aikuisina. ”Kotona en
oppinut karjalaa 19. _____ (x) ollut tietoinen oman
20. _____ (*suguvõsa*) historiasta, teini-ikäisenä koin henkilökohtaisen
identiteettikriisin, kun aloin miettimään omaa karjalaisuuttani. Huomasin,
21. _____ (x) vähän Suomessa puhutaan karjalaisuudesta ja karjalaisista.
Tätä kautta minussa heräsi halu tehdä asialle jotain, Tuomo Kondie muistelee.

Tuomo on opiskellut karjalaa jo liki 12 vuotta ja ottanut oman kielen takaisin. Nyt hän
pyrkii käyttämään 22. _____ (x) aina kun mahdollista. Monet karjalaiset
nuoret tekevät niin – ei ole sattumaa, 23. _____ (x) karjalan kielen
kurseista on niin kova kysyntä.

Jos karjalan kieli kiinnostaa, kannattaa olla valppaana. Karjalan kielen taitoisia
24. _____ (*vajada*) ihan valtavasti; kääntäjiä, opettajia, kirjailijoita,
bloggaajia, muusikoita – lyhyesti sanoen kaikkia, 25. _____ (x) tekevät
jotakin karjalaksi ja lisäävät karjalan kielen tai karjalaisuuden näkyvyyttä.

M. Bernhardt, M. Piha Suomalais-ugrilaiset kielet ja kansat. (Tekstiä on muokattu)

12. huhtikuuta 2024

NIMI _____

Tehtävä 4

Valitse vaihtoehdoista loogisin tai oikein vaihtoehto. Ympyröi se. Oikeita vastauksia on vain yksi. Kiinnitä huomiota myös kirjoitusasuun oikeinkirjoituksen lisäksi. Muista lukea koko dialogi loppuun asti ennen vastaamista.

Suomalainen ystäväsi tulee kahvilaan ja etsii sinua. Heilutat hänelle, ja hän tulee pöytään istumaan iloisena. Tilaatte juomat ja kakkupalat, ja keskustellette yhdessä suomeksi. Ystäväsi on juuri muuttanut Tallinnaan opiskelemaan, sinä olet pian muuttamassa Helsinkiin.

S = suomalainen ystäväsi

V = sinä

ESIMERKKI: S: Hei! Mitä kuuluu?

V:

- a) Hyvä!
- b) Hyvää! Entä sinulle?
- c) Erinomaisesti!
- d) Sepä hienoa!

Dialogi 1

V: Miten matkasi sujui? Oliko merellä paljon aaltoja?

S: Ei ollut, kaikki meni todella hyvin. Katselin merimaisemia koko matkan. Ensi viikolla alkaa koulu, se jännittää. Pääsitkö sinä opiskelemaan?

V:

- a) Joo, pääsin opiskelemaan Helsinki Yliopistoon.
- b) Joo, pääsin opiskelemaan Helsingin yliopistoon.
- c) Joo, pääsin opiskelemaan Helsingin yliopistoon.
- d) Joo, pääsin opiskelemaan yliopisto Helsinkiin.

S: Vau, onpa hienoa! Onneksi olkoon! Hauskaa, että minä tulen Viroon ja sinä menet Suomeen opiskelemaan.

Dialogi 2

S: Tunnetko paljon suomalaista musiikkia?

V: En tunne, voisitko suositella minulle jotain?

S: Tietenkin! Haluaisin myös oppia lisää virolaisia artisteja. Tiedän oikeastaan vain Nublun.

V: Hei, minähän tunnen myös yhden suomalaisen artistin! ...

- a) ... Universum on hauska kappale, ja siinä laulaa Mikael Gabriel.
- b) ... Timo Parvelan Ella-kirjat ovat hyviä.
- c) ... Euroviisut järjestetään joka kevät, tänä vuonna kilpailu on Ruotsissa.
- d) ... Tykkään kuunnella musiikkia.

S: Joo, se oli todella suosittu myös Suomessa! Siksi minäkin tiedän kuka Nublu on.

Dialogi 3

V: Mitä vinkkejä sinulla olisi minulle kun menen Suomeen? Mitä siellä kannattaa tehdä?

S: Hmm... Kannattaa hankkia museokortti. Tiedätkö mikä se on?

V: Onko se sama kuin Virossa? Yhdellä kortilla pääsee moneen eri museoon.

S: Joo, se on sama! ...

- a) ... Helsingissä on paljon erilaisia museoita, joita kannattaa käydä katsomassa.
- b) ... Helsingissä on paljon erilaisia museoita, joita kannattaa käydä katsomassa.
- c) ... Helsingissä on paljon erilaisia museoita, joita kannattaa käydä katsomassa.
- d) ... Helsingissä pääsee helposti junalla.

V: Kuulostaa hauskalta! Kuinka paljon museokortti maksaa Suomessa?

S: Se on 79 euroa, mutta kannattava ostos, jos tahtoo käydä monessa museossa.

Dialogi 4

S:

- a) Kävin muuten katsomassa juuri sitä uutta taidenäyttelyä Ateneumissa.
- b) Katson paljon televisiota ja kuuntelen paljon radiota.
- c) Käyn usein Kansallisteatterissa.
- d) Aion mennä huomenna katsomaan Joutsenlammen Oopperatalolle.

V: Mitä tykkäsit?

S: Se oli todella hieno! Siellä oli paljon teoksia, jotka on tehty yhteistyössä esimerkiksi virolaisten taiteilijoiden kanssa.

V: Taidanpa käydä katsomassa sen, kun menen Helsinkiin. Kuulostaa kiinnostavalta. Onko Ateneumissa vielä esillä Hugo Simbergin Haavoittunut enkeli?

S: On, se on pysyvä teos kokoelmassa.

Dialogi 5

V: Minun pitää varmaan mennä pian. Oli tosi kiva tavata!

S:

- a) No niin oli! Laitathan viestin, kun pääset Helsinkiin?
- b) Mennään vaan! Otan vain laukkuni.
- c) No niin oli! Oli hauska, että tavattiin täällä Tukholmassa!
- d) Mistä pääsee laiturille?

V: Laitan, laitan. Muista sinäkin kertoa, jos matkustat Virossa jonnekin!

S: Tottakai. Turvallista matkaa, hei hei!

Tehtävä 5

Suomessa ja Virossa on paljon sananlaskuja ja vanhoja viisauksia. Joskus lauseet voivat olla jopa hieman outoja. On olemassa lausahduksia, jotka ovat samat tai melkein samat molemmilla kielillä, mutta myös sellaisia, joita toisessa maassa ei ole. Yhdistä seuraavien sananlaskujen alku ja loppu toisiinsa.

Jo alkoi...	0	X	... Lyyti kirjoittamaan.
Ei nimi miestä pahenna ...	1	A	... mene itse perässä.
Ei omena ...	2	B	... puusta veistetty.
On kuin samasta ...	3	C	... ellei kissa itse.
Kuka kissan hännän nostaa ...	4	D	... kauas puusta putoa.
Vääntää ...	5	E	... ellei mies nimeä.
Laita lapsi asialle ...	6	F	... rautalangasta.

Vastaukset: **0-X,**

Tehtävä 6

Monet suomen ja viron sanat vastaavat äänteellisesti toisiaan, vaikka merkitys on voinut vähän muuttua. Katso sanoja ja päättele, miten puuttuvat ovat suomeksi. Mieti, mitä kirjaimia suomessa voi tai ei voi olla. Kirjoita suomenkielinen vironkielisen viereen.

viroksi   *suomeksi*

talun   talo

keel   kieli

pere   perhe

põld   pelto

lääs   länsi

pime   pimeä

0. vana   vanha

1. madu   _____

2. mõla   _____

3. sile   _____

4. seen   _____

5. kaas   _____

6. karu   _____

7. vale   _____

8. neem   _____

9. võlg   _____

10. küüs   _____

11. ladu   _____

12. hõbe   _____

Tehtävä 7

Merkkipäivät ja selitykset ovat menneet taulukossa sekaisin. Laita oikeat numerot toisen taulukon jokaisen merkkipäivän luo oikeaan paikkaan.

merkkipäivä	mitkä juhlat/mikä päivä	minkä kunniaksi/ mitä merkkihenkilö teki	mitä tehdään
Minna Canthin päivä	1. suomalaisen musiikin päivä	1. Ensimmäinen suomalainen nainen, joka on saanut oman liputuspäivän, halusi kuvata erityisesti naisten elämää sellaisena kuin se on.	1. Syödään nimikkotorttuja, lauletaan Suomen kansallislaulua.
J. L. Runebergin päivä	2. tasa-arvon päivä	2. Kirjailija kirjoitti teoksen Seitsemän veljestä	2. Nautitaan simaa, syödään tippaleipiä ja munkkeja
vappu	3. suomalaisen kulttuurin päivä	3. Hän loi suomen kirjakielen	3. Järjestetään eepoksen aiheisia kulttuuritapahtumia, kuten näyttelyitä, lastenohjelmaa ja musiikkiesityksiä.
juhannus	4. suomalaisen kirjallisuuden päivä	4. Vietetään 6. joulukuuta, koska 1917 Suomesta tuli vapaa maa	4. Katsotaan telkkarista Linnan juhlia ja puolustusvoimien paraattia
Aleksis Kiven päivä	5. Suomen kansallispäivä	5. Säveltäjä kirjoitti teoksen Finlandia	5. Puhutaan naisasiakysymyksistä, köyhien asemasta sekä monista muista yhteiskunnallisista teemoista.
Itsenäisyyspäivä	6. ruotsinkielisen runoilijan syntymäpäivä	6. suomalaisen työn päivä	6. Tuodaan koivuja tai haapoja kuistin sivuille, saunotaan, poltetaan kokkoja.
Mikael Agricolan päivä	7. ylioppilaiden ja kevään karnevaalijuhla	7. Elias Lönnrotin kirjoittaman kansalliseepoksen päivä	7. Järjestetään musiikkikilpailuja.
Jean Sibeliuksen päivä	8. valon ja keskikesän juhla	8. vuoden pisin päivä	8. Viron suomen kielen opiskelijat kokoontuvat yhteen viettämään päivää
Kalevalan päivä	9. suomen kielen päivä	9. Kirjoitti Maamme-laulun sanat	9. Virossa järjestetään suomen kielen kilpailut oppilaille

GRICOLA

12. huhtikuuta 2024

NIMI _____

Tehtävä 7

merkkipäivä	mitkä juhlat/mikä päivä	minkä kunniaksi/ mitä merkkihenkilö teki	mitä tehdään
Minna Canthin päivä	2	1	5
J. L. Runebergin päivä			
vappu			
juhannus			
Aleksis Kiven päivä			
Itsenäisyyspäivä			
Mikael Agricolan päivä			
Jean Sibeliuksen päivä			
Kalevalan päivä			

GRICOLA

12. huhtikuuta 2024

NIMI _____

Tehtävä 8

Valitse aukkoon sopiva sana ja taivuta sopivassa muodossa. Sanoja on enemmän kuin tarvitset.

kalju, karvas, kassi, pisin, lahja, halpa, konkurssi, silittää, hallitus, ruumis, piimä, viineri, kuri, kirja

ESIMERKKI:

0. Jos olisi enemmän aikaa, _____ *silittäisin* _____ pyykit aina kuivumisen jälkeen.
1. Tehdas meni _____, kun se ei enää selvinnyt laskuista.
2. Minut on kasvatettu niin kovassa _____, että en häiritse aikuisten keskusteluja.
3. Menimme kahvilaan ja söimme kumpikin kaksi _____
4. Kannattaako _____ miehenä mennä parturiin?
5. Kuka keksi suomen kielen _____ sanan?
6. Ostin käytetyn pyörän, koska sain sen _____ .
7. Lapset eivät halua ottaa _____ lääkettä.
8. Ketkä pääsivät viime vuoden keväällä uuteen _____, ne tekevät nyt lakeja ja päättävät valtion asioista.
9. Älä ikinä laita _____ kahviin, kun se pilaa hyvän juoman.
10. Jos ostan kaupasta paljon tavaraa, minun pitää laittaa ostokset _____

12. huhtikuuta 2024

NIMI _____

Tehtävä 9

Taivuta verbiä sopivassa muodossa preesensissä tai imperfektissä!

Suomalaiskirjailijalle harvinainen tunnustus

Lähde: <https://balticguide.ee/suomalaiskirjailijalle-harvinainen-tunnustus/> (julkaistu 11.1.2018)

Tarton kaupunki O. valitsi (*valita*) keskiviikkona viralliseksi kaupungin kirjailijakseen suomalaisen Mika Keräsen.

Tarton kaupunginkirjailija -titteli annetaan kirjailijalle, joka on elävöittänyt Tarton kirjallisuuselämää ja tehnyt Tarttoa tunnetuksi kirjallisuusmyönteisenä kaupunkina. Kaupunginkirjailija valitaan vuodeksi kerrallaan ja hän 1. _____ (*saa*) 11 280 euron suuruisen stipendin.

Mika Keränen 2. _____ (*kommentoida*) nimitystä The Baltic Guidelle näin:

”Hieno tunnustus, etenkin kun se napsahti ulkolaiselle. Minä 3. _____ (*muistaa*) hyvin, miten vaikea oli ääntää pelkästään ’aitäh’, kun 4. _____ (*tulla*) kieltä osaamatta vuonna 1993 Viroon. Tartto 5. _____ (*ottaa*) minut silloin avosylin vastaan ja juuri sellaisena minä 6. _____ (*haluta*) myös tulevaisuudessa kotikaupunkini nähdä. Omituisten otusten yliopistokaupunki, jonne jokainen ulkomaan elävä on tervetullut!”

Keräsellä on kuluvan vuoden suhteen selvät suunnitelmat.

”7. _____ (*yrittää*) olla sama mukava ja maailmalle avoin suomalainen niin kuin aina, tavata kirjallisuuden ystäviä ja erityisesti kirjallisuutta karttavaa jengiä. Kohderyhmäni kirjallisuudessa on aina ollut lapset, jotka 8. _____ (*ei, rakastaa*) lukemista. Uskon, että osa nuorista 9. _____ (*ei, lukea*) koska heille ei ole vain kirjoitettu tarpeeksi heitä puhuttelevia kirjoja.

Kyllä kirjailijalla riittää työsarkaa tässä maailmassa. Jonkun nuoren olen saanut lukemaan, sitä on minulle sanottu ja se 10. _____ (*merkitä*) enemmän minulle kuin mitkään tittelit.

Toisaalta, kun nyt olen jo tavannut monia virolaisia ja jutellut tästä kaupungikirjailijan työstä, niin 11. _____ (*tuntuu*), että minulta odotetaan myös, että aukoisin päätäni ja olisin yhteiskunnallisesti aktiivinen.

12. _____ (*täytyä*) kuitenkin miettiä tarkkaan, kun ulkomaalaisena kritisoi maan tai kaupungin oloja. Ehkä on vain parasta, kun yrittää olla mahdollisimman rehellinen, silloin saa nukkua yönsä rauhassa.”

Mika Keränen kuuluu Viron suosituimpiin lastenkirjailijoihin. Hän on julkaissut viroksi 13 kirjaa. Keräsen lastenkirjojen pohjalta on tehty seikkailuelokuva Supilinna Salaselts (Suomessa Soppalinnan salaseura).

Teksti Mikko Virta, kuva Martin Bek. Tekstiä on muokattu.

12. huhtikuuta 2024

NIMI _____

Tehtävä 10

Muodosta yhdyssanoja ja käytä sopivaa yhdyssanaa oikeassa muodossa lauseessa. Käytä jokaista sanaa vain yhden kerran.

SUKU	EDUSTAJA
SUOMEN	JUURET
KANSAN	VAELLUS
PERINNE	KAUPUNKI
YSTÄVYYS	LIIKE
SUKU	KOKOUS
KANSAIN	RUOKA
VÄKI	LUKU
VÄESTÖ	SUKUINEN

0. Sukukokouksessa oli lauantaina paikalla yli 70 suvun jäsentä eri puolilta Suomea.
1. Suomen eduskuntaan valitaan vaaleissa 200 _____.
2. _____ ovat muuttaneet alueiden väestöjä kautta aikojen.
3. _____ mukaan suurin maakunta Suomessa on Uusimaa. Siellä asuu 1,67 miljoonaa asukasta.
4. Karjalan kielen puhujien määrä on vähentynyt luonnollisista syistä ja _____ seurauksena.
5. Arviolta 25 000 suomalaista on tehnyt kaupallisen geenitestin, jolla voi selvittää _____.
6. _____ eli suomalais-ugrilaiset kansat ovat kansoja, jotka puhuvat suomalais-ugrilaisia kieliä.
7. Tartto on yksi vuoden 2024 kulttuuripääkaupungeista! Tervetuloa Tampereen _____!
8. _____ ovat tärkeä osa monien juhlapyhien, esimerkiksi joulun ja pääsiäisen viettoa.

Tehtävä 11

Suomen kielessä on 8 päämurretta, jotka jaetaan perinteisesti länsi- ja itämurteisiin. Yksi näistä murteista on länsimurteisiin kuuluva lounaismurre, jota puhutaan esimerkiksi Turussa. Murteella on paljon yhteisiä piirteitä viron kielen kanssa. Kirjoita lounaismurteella kirjoitettu lause suomen kirjakiielellä.

Lounaismurretta	Kirjakieltä
<i>Esim. Kysysin, et mitä nyt vois tehrä.</i>	<i>Kysyin, että mitä nyt voisi tehdä.</i>
1. Mää oli päättäny mennä leffaa yhre kaverin kans.	
2. Sää hankkisit tämä viime suvel.	
3. Se lua työpaikoi.	
4. Kaupunki lähel o avettu uus baari, mikä o vanhas junavaunus.	
5. Nuarherra sanos, et se ei o yllätys.	
6. Tartteek sun kaike aika huuratta musa?	

Tehtävä 12

A) Muodosta annetuista sanoista ja johtimista suomen kielessä esiintyviä johdoksia. Käytä yhtä sanaa ja yhtä johdinta vain kerran.

B) Valitse 5 tekemääsi johdosta. Kirjoita 5 lausetta, joissa käytät niitä.

urheilla	-sti
matka	-jä
lentää	-tön
hidas	-suus
onni	-ella
mieli	-ilu
kehittää	-llinen
sukulainen	-ys
soittaa	-minen

A 0. urheilija

1. _____

5. _____

2. _____

6. _____

3. _____

7. _____

4. _____

8. _____

B

0. Urheilija sai kilpailuissa kultamitalin.

1. _____

2. _____

3. _____

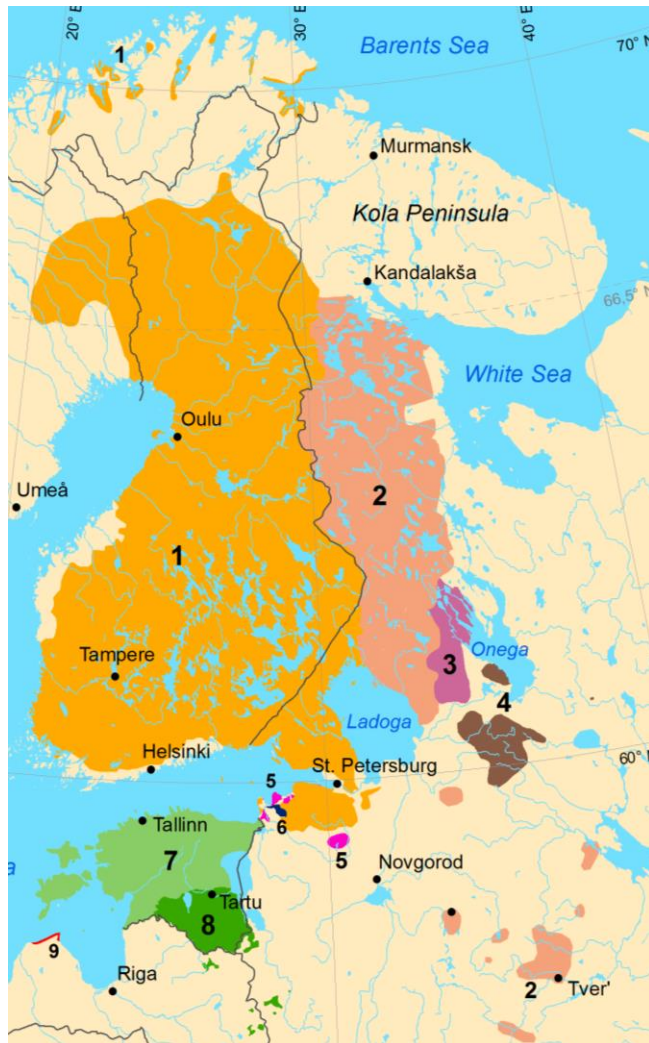
4. _____

5. _____

Tehtävä 13

Kirjoita tekstin avulla kartan vastaavaan numeroon sopivan kielen nimitys.

Teksti:

Liiviä puhutaan rannikolla. Karjalaa puhutaan Suomen itä- ja eteläpuolella monella eri alueella. Eteläviroa puhutaan liivin itäpuolella. Inkeröistä puhutaan viron lähellä kahdella eri alueella. Vatjaa puhutaan viron ja inkeröisen vieressä. Pohjoisviroa puhutaan Suomenlahden etelärannalla. Lyydiä puhutaan Karjalan pääalueesta itään päin Äänisjärven lähellä. Vepsää puhutaan vielä idempänä.

GRICOLA

12. huhtikuuta 2024

NIMI _____

Kirjoita tekstin avulla kartan vastaavaan numeroon sopivan kielen nimitys.

Kielet: ~~suomi~~, vepsä, liivi, lyydi, inkeroinen, karjala, pohjoisviro, vatja, eteläviro

1. _____ *suomi*
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

GRICOLA

12. huhtikuuta 2024

NIMI _____

Tehtävä 14

Kirjoitustehtävä.

Maailmassa on 7000 kieltä, joista ehkä vain 15 prosenttia säilyy seuraavalle sukupolvelle.

Puhutaanko tulevaisuudessa vielä itämerensuomalaisia kieliä?

Millaisia? Miksi?

Mistä kielten katoaminen johtuu?

Voiko pieniä kieliä pelastaa?

Kuvittele olevasi sekä optimisti että pessimisti.

Kirjoita vähintään 100 sanaa.

GRICOLA

12. huhtikuuta 2024

Tehtävä 15

Suomessa ja Virossa puhuttavat sukukielet

Tutki, mitä suomalais-ugrilaisia kieliä Virossa ja Suomessa puhutaan. Mitä kielisukulaisuus merkitsee nykynuorelle? Missä olet kuullut sukukielistä ja -kansoista? Onko tärkeää tietää niistä? Kiinnostavatko suomalais-ugrilaiset kielet ja kulttuurit sinua? Mikä niissä?

Valmistele aiheesta pieni (n. 3 min) puheenvuoro, jonka esität ilman apuvälineitä.

Tämän puheenvuoron jälkeen on keskustelu kahden puhetta arvioivan kanssa. Yritä puhua luontevasti, älä opettele pitkiä osia ulkoa.